

MAKTABGACHA TA'LIMDA INGLIZ TILI DARSLARINI REJALASHTIRISH

Termiz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Xayitova Sanobar Poyonovna

Termiz davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Abdurahmonova Mavjuda O'tkirboy qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ingliz tili mashg'ulotlarini samarali rejalashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini keng yoritilgan. Xususan, maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik va fiziologik xususiyatlarini hisobga olgan holda darslarni tashkil etish, o'yin faoliyatiga asoslangan ta'lim texnologiyalaridan foydalanish, kommunikativ yondashuvni qo'llash hamda ko'rgazmali va audiovizual vositalarning o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, ingliz tili mashg'ulotlarida bolalarda eshitish, talaffuz va oddiy nutqiy faoliyat ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiluvchi metod va usullar yoritib beriladi. Maqolada ingliz tili darslarining namunaviy tuzilishi, pedagogning rejalashtirish jarayonidagi roli va kasbiy kompetensiyasi hamda mashg'ulotlar samaradorligini oshirish omillari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ingliz tili, darsni rejalashtirish, erta yoshda til o'rgatish, o'yin texnologiyalari, kommunikativ yondashuv, ko'rgazmali vositalar, audiovizual materiallar, nutqiy ko'nikmalar, pedagogik kompetensiya.

Abstract: This article discusses the theoretical and practical aspects of effective planning of English language lessons in preschool education institutions. In particular, it analyzes the organization of lessons based on the psychological and physiological characteristics of preschool children, the use of game-based learning technologies, the application of the communicative approach, and the role of visual and audiovisual teaching aids. The article also highlights methods and techniques

aimed at developing listening, pronunciation, and basic speaking skills in young learners. In addition, a sample structure of English language lessons, the role and professional competence of the teacher in the planning process, and key factors contributing to lesson effectiveness are presented.

Keywords: *preschool education, English language teaching, lesson planning, early language learning, game-based learning technologies, communicative approach, visual aids, audiovisual materials, speech skills development, pedagogical competence.*

Bugungi kunda ingliz tilini erta yoshdan o'rgatish ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim davrida bolalar xorijiy tilni tabiiy muhitda, majburiyliksiz va qiziqarli faoliyat orqali o'zlashtiradilar. Shu bois ingliz tili mashg'ulotlarini to'g'ri rejalashtirish bolalarda tilga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha ta'limda ingliz tilini o'qitishning ahamiyati. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tilini o'rganish jarayoni ularning eshitish qobiliyati, xotirasi va nutqiy faolligini rivojlantiradi. Erta yoshda o'zlashtirilgan so'z va iboralar bola ongida mustahkam saqlanib qoladi. Ingliz tilini o'rganish orqali bolalarda muloqot madaniyati, ijtimoiy moslashuv va ijodiy fikrlash ko'nikmalari ham rivojlanadi. Ingliz tili darslarini rejalashtirishning asosiy yo'nalishlari. Ingliz tili darslarini rejalashtirishda mashg'ulotning maqsadi, vazifalari, mazmuni va kutilayotgan natijalari aniq belgilanishi lozim. Rejalashtirish jarayonida quyidagi jihatlarga e'tibor qaratiladi: bolalarning yosh va individual xususiyatlari; dars davomiyligi va faoliyat turlarining almashinuvi; o'yin, qo'shiq va harakatli mashqlardan foydalanish; ko'rgazmali va audiovizual vositalar qo'llash. Dars jarayonida qo'llaniladigan metodlar. Maktabgacha ta'limda ingliz tilini o'qitishda o'yin metodi yetakchi hisoblanadi. Qo'shiqlar, she'rlar, rangli kartochkalar, rolly o'yinlar va jismoniy harakatlarga asoslangan mashqlar (TPR metodi) bolalarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Ushbu metodlar orqali bolalar so'zlarni eslab qolish bilan birga, ularni amaliy nutqda qo'llashni o'rganadilar.

Globalashuv jarayonlari va jamiyatda ingliz tiliga bo'lgan ehtiyojning ortib borishi ushbu tilni erta yoshdan o'rgatishni taqozo etmoqda. Maktabgacha ta'lim bosqichi bolalarda xorijiy tilga nisbatan qiziqish uyg'otish, to'g'ri talaffuz va eshitib tushunish ko'nikmalarini shakllantirish uchun eng muhim davr hisoblanadi. Shu sababli ingliz tili mashg'ulotlarini puxta va ilmiy asosda rejalashtirish pedagog oldidagi dolzarb vazifalardan biridir.

Maktabgacha yoshdagi bolalar faol, qiziquvchan va tez ta'sirchan bo'ladilar. Ular ma'lumotni ko'proq ko'rish, eshitish va harakat orqali qabul qiladilar. Shu bois ingliz tili darslari qisqa, qiziqarli va o'yin faoliyatiga boy bo'lishi lozim. Rejalashtirish jarayonida bolalarning diqqat hajmi, emotsional holati va individual imkoniyatlari hisobga olinadi. Ingliz tili darslarini rejalashtirish mazmuni. Ingliz tili darslarini rejalashtirishda mashg'ulotning mavzusi, maqsadi, vazifalari, metod va vositalari aniq belgilanishi zarur. Har bir dars rejasida yangi so'zlarni o'rganish, ularni mustahkamlash, takrorlash va baholash bosqichlari bo'lishi kerak. Reja oddiydan murakkabga tomon tamoyili asosida tuziladi. O'yin texnologiyalari maktabgacha ta'limda ingliz tilini o'qitishning eng samarali vositalaridan biridir. Rol o'yinlari, harakatli o'yinlar, qo'shiqlar va she'rlar bolalarda tilni o'zlashtirish jarayonini yengillashtiradi. O'yin orqali o'qitish bolalarning mustaqil fikrlash va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Maktabgacha ta'limda ingliz tili darslarini rejalashtirishda pedagog zamonaviy pedagogik yondashuvlarga tayangan holda ish olib borishi zarur. Jumladan, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim yondashuvi bolalarning individual qobiliyatlari va qiziqishlarini hisobga olishga imkon beradi. Har bir bola tilni o'z imkoniyati va tezligida o'zlashtiradi, shu sababli rejalashtirish jarayonida differensial yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ingliz tili mashg'ulotlari odatda haftasiga 2–3 marotaba tashkil etiladi. Haftalik rejalarda mavzular ketma-ketligi, o'rganiladigan so'zlar soni va faoliyat turlari oldindan belgilanadi. Kunlik rejalarda esa mashg'ulotning bosqichlari, qo'llaniladigan metodlar, o'yinlar, ko'rgazmali vositalar va kutilayotgan natijalar aniq ko'rsatiladi. Bunday rejalashtirish dars jarayonining izchil va samarali bo'lishini

ta'minlaydi. Ingliz tili darslarini rejalashtirishda bolalarda eshitish (listening), gapirish (speaking) ko'nikmalarini rivojlantirish asosiy vazifa hisoblanadi. Tinglab tushunish uchun qisqa audio materiallar, qo'shiqlar va buyruqlar qo'llaniladi. Gapirish ko'nikmasi esa so'zlarni takrorlash, savollarga javob berish va oddiy dialoglar orqali shakllantiriladi. O'qish va yozishga tayyorlov elementlari esa faqat katta guruhlarda joriy etiladi. Rejalashtirish jarayonida qo'llaniladigan ko'rgazmali vositalar darsning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Rasmlı kartochkalar (flashcards), o'yinchoqlar, plakatlar, rangli tasvirlar va multimedıya vositalari bolalarda mavzuni tezroq tushunish va eslab qolishga yordam beradi. Didaktik materiallar yoshga mos, xavfsiz va rang-barang bo'lishi lozim. Maktabgacha ta'limda ingliz tilini o'qitishda baholash jarayoni rag'batlantiruvchi xarakterga ega bo'lishi kerak. An'anaviy baholash o'rniga bolalarning faolligi, mashg'ulotdagi ishtiroki, so'zlarni to'g'ri talaffuz qilishi va o'yinlarda qatnashuvi kuzatish orqali baholanadi. Rejalashtirishda ushbu monitoring natijalariga asoslanib keyingi dars mazmuni belgilanadi. Ingliz tili darslarini samarali rejalashtirishda ota-onalar bilan hamkorlik muhim o'rin tutadi. Ota-onalarga uy sharoitida bolalar bilan inglizcha so'zlarni takrorlash, qo'shiqlar eshittirish va oddiy muloqot qilish bo'yicha tavsiyalar beriladi. Bu esa mashg'ulotlarda o'rganilgan bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR

1. Jalilova S. Xorijiy tillarni erta yoshda o'qitish metodikasi. – Toshkent, 2020.
2. Karimova D. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
3. Qodirova F. Maktabgacha ta'lim metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
4. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2015.
5. Cameron L. Teaching Languages to Young Learners. – Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
6. Pinter A. Children Learning Second Languages. – London: Palgrave Macmillan, 2017.
7. Brewster J., Ellis G., Girard D. The Primary English Teacher's Guide. – London: Penguin, 2018.